

Doelgroep en indicatiecriteria Altrecht Psychosomatiek Eikenboom

De doelgroep van Eikenboom is als volgt geformuleerd:

Eikenboom richt zich op mensen vanaf 18 jaar met complexe en/of (zeer) ernstige SOLK / somatoforme stoornissen (DSM-IV) / somatisch-symptoomstoornis en/of conversiestoornis (DSM-5).

Deze groep wordt daarbij getypeerd door *een of meerdere* van de volgende kenmerken:

- Langdurige en meervoudige symptomen
- Ernstige beperkingen in het functioneren (ADL, sociaal, werk)
- (Vermoeden van) co-morbiditeit op het vlak van psychopathologie, persoonlijkheidsstoornissen en/of somatische aandoeningen
- Onvoldoende effect van voorgaande behandeling in de basis en/of specialistische GGZ en/of somatische zorg; complicaties en iatrogene schade; moeizame communicatie en overeenstemming in hulpverleningsrelaties

Onderscheid tussen 3 subgroepen:

Doelgroep 1:

Ernstige, niet-complexe SOLK / somatoforme stoornissen

Criteria (aanvullend op bovenstaande afdelingsbrede criteria):

- Somatoforme klachten < 5 jr. (niet bindend)
- Symptoomgerichte / stoornis-specifieke behandeling (zoals CGT of revalidatie) is uitgevoerd, maar heeft onvoldoende effect gehad, of is ingezet maar niet van de grond gekomen vanwege herkenbare pathologische mechanismen (zoals overmatig vermijdingsgedrag, moeite met ervaren en interpreteren van emoties en lichaamsprocessen of gebrek aan acceptatie van klachten)
- Geen ernstige comorbiditeit op As I, II of III (DSM-IV) waarvoor gerichte aandacht binnen de behandeling nu noodzakelijk is.
- Matige beperkingen in het functioneren (ADL, sociaal, werk): GAF score van 50 of hoger
- Is gemotiveerd voor of nieuwsgierig naar geïntegreerde aanpak van functionele mechanismen in het licht van veerkracht en heeft zicht op relatie psyche-soma
- Reisafstand < 70 km

Doelgroep 2:

Zeer ernstige en complexe SOLK / somatoforme stoornissen

Criteria (aanvullend op boven genoemde afdelingsbrede criteria):

- Langdurige en meervoudige symptomen
- Ernstige beperkingen in het functioneren (ADL, sociaal, werk)
- Comorbiditeit op het vlak van psychopathologie, persoonlijkheidsstoornissen en/of somatische aandoeningen
- Onvoldoende effect van voorgaande behandeling in de basis en/of specialistische GGZ en/of somatische zorg; complicaties en iatrogene schade; moeizame communicatie en overeenstemming in hulpverleningsrelaties

Doelgroep 3:

Zeer ernstige en complexe SOLK / somatoforme stoornissen

In de basis heeft deze groep dezelfde kenmerken als doelgroep 2: psychosomatiek is duidelijk aanwezig en staat op de voorgrond, er is sprake van een ernstige somatoforme stoornis met somatische en/of psychiatrische comorbiditeit. We constateren echter dat er bij deze groep op dit

moment sprake is van een 'gebrek aan veranderbaarheid'. Dit betekent in deze: patiënt is nu vanwege in- of extrinsieke factoren niet in staat om de regie over zijn leven en klachten te vergroten en daarmee tot een (begin van) acceptatie of groter mentaliserend vermogen te komen.

De reden hiervoor kan liggen in diverse factoren, in of rondom de patiënt. Voorbeelden hiervan zijn zeer ernstige en onbehandelbare comorbide psychiatrische en/of somatische stoornissen, een (vrijwel) afwezig mentaliserend vermogen, een vastgelopen situatie met steunsysteem of behandelstelsel.

Daarmee is een behandeling gericht op het verminderen van psychosomatische klachten of verandering van de wijze waarop de patiënt daarmee om gaat op dit moment niet haalbaar.

Voor patiënten bij wie een veranderingsgericht behandeltraject nu niet mogelijk is en bij wie het behandelstelsel (ook) een hulpvraag heeft, is het mogelijk om consultatie en/of transitie in te zetten.

Begrenzing doelgroep / contra-indicaties behandeling Altrecht Psychosomatiek Eikenboom

Alle patiënten met ernstige en/of complexe SOLK kunnen bij ons centrum worden aangemeld voor Diagnostiek en Advies dan wel voor consultatie. Echter ten aanzien van *behandeling* binnen ons centrum wordt beoordeeld in hoeverre sprake is van contra-indicaties.

Nadat wij een D&A hebben uitgevoerd, kan de conclusie zijn dat de patiënt niet bij ons terecht kan voor behandeling. Behandeling binnen ons centrum is NIET mogelijk bij:

- acute zorgen over of een crisissituatie rondom de gezondheidstoestand, zoals suïcidegevaar, psychotische symptomen, ernstige/instabiele somatische aandoening, ernstig ondergewicht (laag BMI)
- belemmerende factoren voor een psychosomatische behandeling, zoals gebrek aan behandelgang, forse psychosociale stress (bijv. juridische procedures, actuele echtscheiding, huiselijk geweld), onvoldoende taalbeheersing, laag intelligentieniveau, druggebruik, overmatig alcoholgebruik, overmatig gebruik van verslavende en dempende middelen zoals opioïden en/of benzodiazepinen*.
* Hierbij wordt een bovengrens gehanteerd van 30 mg oxazepam (of equivalent), of 30 mg morfine (of equivalente dosering).

Somatische beperkingen vormen in het algemeen *geen* belemmering voor behandeling bij Eikenboom, maar hierop zijn incidenteel uitzonderingen (bijv. noodzaak monitorbewaking, volledige bedlegerigheid, minder dan driemaal daags een uur op kunnen zijn, intensieve en tijdrovende verzorging). Incidenteel vormen afspraken met andere medisch specialisten over afdekken van somatische risico's voorwaarde voor behandeling.

Indien tijdens Diagnostiek en Advies een van bovenstaande contra-indicaties actueel blijkt, wordt besproken in hoeverre dit tijdelijk is dan wel wat nodig is om tot aanpassing/oplossing te komen. Wanneer dit met een begrensd stappenplan met ondersteuning in de eigen regio haalbaar lijkt, kan na bereiken van gestelde doelen zo nodig alsnog tot behandeling bij Eikenboom worden overgegaan.

Tevens vormen de volgende factoren een contra-indicatie voor behandeling; afweging hiervan vindt binnen D&A plaats:

- Lichte SOLK / somatoforme stoornissen – bijv. korter dan 6 mnd klachten, meerdere gebieden van goed functioneren.
- Voorafgaand somatisch-medisch onderzoek is onvoldoende (adequaat) verricht.
- Hoofddiagnose hypochondrie, stoornis in de lichaamsbeleving, nagebootste stoornis .
- SOLK is secundair; een comorbide stoornis (as-I, as-II, as-III) staat voorop en vraagt (eerst) gerichte behandeling elders.

- Er heeft nog geen behandeling plaatsgevonden gericht op de huidige klachten, in de somatiek, de revalidatie, de GGZ.
- Er is een actueel somatisch onderzoeks- of behandeltraject gericht op het vinden of wegnemen van (de vermeende oorzaak van) de fysieke klachten.

Onderscheid tussen regionaal en supra-regionaal behandelaanbod

Altrecht Psychosomatiek Eikenboom heeft een landelijk aanbod op het gebied van *diagnostiek en consultatie*. In de *behandeltrajecten* wordt onderscheid gemaakt op basis van reisafstand.

De poliklinische en deeltijdbehandeling zijn toegankelijk voor patiënten met een reisafstand van minder dan 70 km tot onze locatie in Zeist. In sommige van deze behandelonderdelen is ook ruimte voor patiënten met matig-ernstige SOLK of somatoforme stoornissen, die beperkte behandelervaring hebben maar van wie wij inschatten dat ze kunnen profiteren van ons behandelaanbod (doelgroep 1). De intensievere deeltijdtrajecten zijn gericht op doelgroep 2.

Onze klinieken bieden uitsluitend hoog-specialistische zorg voor patiënten met (zeer) ernstige SOLK/somatoforme stoornissen die elders zijn vastgelopen in hun behandeling (doelgroep 2). De klinische behandeling is toegankelijk voor patiënten uit heel Nederland. Eikenboom biedt in afstemming met landelijke ketenpartners middels intensieve behandeling een deel van een behandeltraject, dat erop gericht is de patiënt weer in proces te laten komen en een nieuw perspectief te openen. Vervolgens kan de patiënt daarmee verder samen met de behandelaren in de eigen regio. Aansluiting tussen delen van de ketenzorg wordt geborgd door intensief contact tussen Eikenboom en behandelaren in de eigen regio van de patiënt.